

LIBRIS | We know
books

Ioan Slavici

Zâna Zorilor și alte povești

Ediție ilustrată de Camelia Dobridoreanu

Cristian PlusArt

Malu Mare, 2023

Cuprins

Zâna Zorilor.....	5
Doi feți cu stea în frunte.....	63
Ileana cea șireată.....	79
Florița din codru.....	95
Petrea prostul.....	126
Limir împărat.....	166

Zâna Zorilor

fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost, nici nu s-ar povesti.

A fost odată un împărat, un împărat mare și puternic; împărăția lui era atât de mare, încât nici nu se știa unde se începe și unde se sfârșește.

Unii ziceau că ar fi fără de margini, iar alții spuneau că țin minte de a fi auzit din bătrâni că s-ar fi bătut odinioară împăratul cu vecinii săi, din care unii erau și mai mari și mai puternici, iară alții mai mici și mai slabi decât dânsul.

Despre împăratul acesta a fost mers vorba cât e lumea și țara, cum că cu ochiul cel de-a dreapta tot râde, iară cu cel de-a stânga tot lăcrămează neîncetat. În zadar se întreba țara, că oare ce lucru să fie acela, că ochii împăratului nu se pot împăca unul cu altul. Dacă mergeau voinicii la împărat, ca să-l întrebe, el zâmbea a râde și nu le zicea nimic. Așa rămase vrajba dintre ochii împăratului o taină mare, despre care nu știa nimeni nimic, în afară de împărat.

Crescură feciorii împăratului. Ce feciori, ce feciori! Trei feciori în țară ca trei luceferi pe cer!

Florea, cel mai bătrân era de un stângen de înalt, cu niște umeri încât nu l-ai putea măsura cu patru pălmi cruciș.

Cu totul alta era Costan: mic la statură, îndesat la făptură, cu brațul de bărbat, cu pumnul îndesat.

Al treilea și cel mai tânăr fecior al împăratului e Petru: înalt, dar subțire, mai mult față decât fecior. Petru nu face multă vorbă: el râde și cântă, cântă și râde de dimineață până în seară.

Numai câteodată-l vede omul mai întunecat, dă cu mâna pletele în dreapta și în stânga de pe frunte și atunci ți se pare că vezi pe un bătrân din sfatul împăratului.

— Măi Floreo, tu ești acum mare; du-te și întreabă pe taica, pentru ce-i plânge lui un ochi, iar altul râde pururea.

Așa zise Petru către frate-său Florea într-o bună dimineață. Dar Florea nu s-a dus: el știa încă de mic că împăratul se supără, dacă-l întreabă cineva de astă treabă.

Tot așa o păți Petru și cu frate-său Costan.

— Nu cutează nici unul; lasă c-oi cuteza eu, zise la urmă Petru.

Vorba fu zisă; lucrul fu gata. Petru merse ca să întrebe.

— Oarbă-ți fie mumă-ta, ce treabă ai tu de aceea?! îi zise împăratul mânios, și-i dete o palmă pe de-a dreapta și alta pe de-a stânga.

Petru se duse supărat și spuse fraților săi cum a pățit-o cu tatăl său.

De când a întrebat Petru de treaba ochilor, se părea cum că ochiul cel din stânga plânge mai puțin, iară cel de-a dreapta râde mai mult.

Petru își întări inima și mai merse o dată la împărat.

„O palmă e o palmă și două-s două!” Gândi și făcu.

O păți din nou, cum a mai pățit-o.

Ochiul cel din stânga lăcrăma acuma numai din când în când, iară cel din dreapta se părea a fi înjunit¹⁾ cu zece ani.

„Dacă e treaba așa, gândi acum Petru, apoi știu eu ce-oi face. Atâta mă duc, atâta întreb, atâta rabd la pălmi, până ce nu vor râde amândoi ochii.”

A zis-o, a și făcut-o! Petru nu zicea nimic de două ori.

— Fătul meu, Petre! zise împăratul, acuma mai blând și răsând cu amândoi ochii. Eu văd că ți-e nu-ți iese grija din cap; ți-oi spune dar treaba cu ochii mei. Vezi, ochiul acesta râde de bucurie, când văd că am așa trei feciori ca voi; iar celălalt plânge pentru că mă tem că voi nu veți fi în stare să împărățiți în pace și să apărați țara de vecinii cei vicleni. Dacă-mi veți aduce însă apă de la fântâna Zânei Zorilor, ca să mă spăl cu ea pe ochi, îmi vor râde amândoi ochii, căci voi știți că am feciori voinici, pe care mă pot răzema.

Așa zise împăratul. Petru-și luă pălăria de pe prispă și se duse să spună fraților săi ce-a auzit.

¹⁾ înjunit = întinerit

Feciorii împăratului se puseră la sfat și gătiră lucrul pe scurt, cum se cade între frații cei buni.

Florea, ca cel mai bătrân dintre cei trei, se duse în grajd, alese calul cel mai bun și mai frumos, puse șaua pe el și apoi luă ziua-bună de la casă și masă.

— Mă duc, zise către frații săi, și dacă nu voi veni într-un an, o lună, o săptămână și o zi cu apă de la fântâna Zânei Zorilor, să vii tu Costane după mine.

Se duse.

Trei zile și trei nopți Florea nu mai stătu; calul zbură ca năluca peste munți și peste văi până ce n-ajunse la marginile împărăției.

Jur împrejur pe lângă împărăție era o prăpastie adâncă și peste această prăpastie o singură punte. La puntea asta mai stătu Florea o dată: să privească înapoi, apoi să ia "ziua-bună" de la țară.

Ferească Dumnezeu și pe sufletul păgân de aceea ce văzu Florea acum, când era să plece mai departe. Un balaur!, dar balaur cu trei capete, cu niște fețe grozave, cu o falcă-n cer, cu una în pământ.

Florea nici nu mai așteptă ca balaurul să-l scalde în văpaie, ci dete pinteni la cal și se duse ca și când nici n-ar fi fost aici.

Balaurul suspină o dată și pieri fără de urmă.

Trecu o săptămână! Florea nu mai veni; trecură două; de Florea nu se mai auzea nimic. Trecu o lună; Costan începu a alege între cai. Când

crăpără zorile de un an, o lună, o săptămână și o zi, Costan se sui pe cal, își luă „ziua bună” de la fratele său mai mic.

— Să vii și tu, dacă voi pieri și eu, zise și se duse cum s-a fost dus frate-său.

Balaurul de la punte era acum mai înfricoșat; capetele lui erau mai îngrozitoare și fuga voinicului mai repede.

Nu se mai auzi de amândoi frații. Petru rămase singur.

— Mă duc și eu în urma fraților mei, zise el într-o zi către tatăl său.

— Apoi mergi cu Dumnezeu, îi zise împăratul, doară vei avea mai mult noroc decât frații tăi.

Și cel mai tânăr fecior al împăratului luă dară „ziua bună” și porni către marginea împărăției.

Pe puntea cea mare stătea acum un balaur și mai mare și mai grozav, cu fălcile și mai înfrico-

șate și mai deschise. Balaurul avea acum nu trei, ci șapte capete.

Petru stătu în loc când văzu dihania asta înfricoșată.

— Feri din cale! strigă apoi. Balaurul nu ferii. Petru mai strigă o dată și încă a treia oară; după aceea se repezi la el cu sabia scoasă. Îndată i se întunecă cerul de nu văzu alta decât foc! Foc în dreapta, foc în stânga, foc pe dinainte, foc pe dinapoi. Balaurul arunca la foc din toate șapte capetele.

Calul începu a horcăni și a se arunca în două picioare, încât voinicul nu putea să lupte cu sabia

— Stai! c-așa nu-i bine! zise el, și se coborî de pe cal. În mâna stângă calul, în mâna dreaptă sabia.

Nici așa nu merse: Făt-Frumos nu vedea alta decât foc și văpaie.

— Acasă după alt cal mai bun! zise Petru, încălecă și se duse, ca iarăși să vină. Când sosi acasă, îl așteptă lăptătoarea²⁾ sa, baba Birșa, în poarta curții.

— Hei fătul meu Petre! am știut cum că iară ai să vii fiind-că n-ai plecat bine.

— Cum să fi plecat dară? întrebă Petru pe jumătate supărat, pe jumătate trist.

— Vezi, dragul meu Petre, începu a-l învăța acum baba, tu nu vei putea merge la fântâna Zânei Zorilor decât dacă vei călări pe calul pe care a călărit tată-tău împăratul în tinerețea sa; mergi,

²⁾ lăptătoarea = doica

întrebă unde și care e calul acela. După aceea încalecă și te du.

Petru mulțumi de învățatură și apoi se duse ca să întrebe de treaba calului.

— Neagra-ți fie lumina! se răsti acum împăratul. Cine te-a învățat ca să mă întrebii tu pe mine așa? Cu de-a bună samă vrăjitoarea cea de Birșa. Ai tu minte? Au trecut cincizeci de ani de când am fost eu june: cine știe pe unde au putrezit oasele murgului meu de atuncea?! În podul grajdului îmi pare, cum că mai e o curea din frâu. Atâta am, și mai mult nimic, din cal.

Petru își supărat și spuse babei „cum și ce”.

— Așteaptă numai, strigă baba râzând de bucurie. Dacă stă lucrul așa, apoi stă bine. Du-te și adă bucata din frâu. Doară voi ști eu face un lucru cu cale din ea.

Podul era plin de frâie, de șele și de curele. Petru alese cele mai roase, mai ruginite și mai neîngrijite și le duse babei, ca să facă precum a fost zis. Baba luă frâiele, le afumă cu fum de tămâie, zise peste ele o zicală din cuvinte mărunțele și grăi după aceea către Petru:

— Ia frâiele și dă cu ele de poarta casei.

Petru făcu precum i se zise ca să facă.

Vraja babei a fost bună. Abia dete Petru cu frâiele de poartă că se și întâmplă... nu știu cum... un lucru înaintea căruia Petru stete uimit... Un cal stătea înaintea lui, decât care lumea n-a văzut mai frumos, cu o șa plină de aur și pietre scumpe, cu niște frâie la care să nu privești că-ți pieri lumina ochilor.

Frumos cal, frumoasă șa și frumoase frâie pentru Făt-Frumos.

– Sari voinice în spatele Murgului, strigă baba făcând cruce peste cal și călăreț; mai zise apoi o zicală de câteva cuvinte și intră în casă.

După ce Petru sări pe cal, simțea cum că de trei ori este mai puternic la braț și de atâtea ori mai pietros la inimă.

– Să te ții bine stăpâne, c-avem cale lungă și trebuie să mergem iute. Așa zise Murgul; dar și-a aflat voinicul!... Se duseră... se duseră, zburară - cum nu s-a dus și nici n-a zburat cal și voinic înainte de aceea.

Pe punte stătea acuma un balaur cum n-a mai stat, un balaur cu douăsprezece capete, grozave, mai pline de văpaie!... Hei! dar și-a aflat voinicul.

